

СТЕНОГРАМА

засідання Комітет з питань економічного розвитку

4 червня 2026 року

Веде засідання перший заступник голови Комітету ТАРУТА С.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня. Як я розумію, кворум є.

Перш за все хотів привітати нового члена нашого комітету Карабуту Сергія і побажати бути активним, бути не тільки присутнім, але й активним у підготовці всіх проєктів законів і аналізу того, що нам пропонує...

БУЙМІСТЕР Л.А. Вітаю, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаю, Люда.

Тому починаємо наше засідання. Перш за все хочу ще раз всім нагадати, що в рамках того, що ми прийняли, треба бути на відеозв'язку на засіданні комітету. Це перше.

І друге. Нам треба також проголосувати, що поки ми не вибрали секретаря Комітету з питань економічного розвитку, щоб ці обов'язки покласти на головуючого, тобш на мене. І тому прошу проголосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута. А у нас Карабута тепер буде перший. Карабута. Треба включити мікрофон, Сергію.

КАРАБУТА С.О. Вибачте, будь ласка. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кицак. Немає.

Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Колтунович – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак є, бачу. Вибач.

Колтунович – за.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Колтунович – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський. Немає.

Марчука немає.

Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко. Галі немає.

Окей. Рішення прийнято.

Тоді переходимо до порядку денного. Всім вчора розіслали порядок денний, у нас чотири пункти. Є пропозиція проголосувати за цей порядок денний.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак. Кицак! (*Шум у залі*) Є. Ну, там хтось включався.
Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Колтунович – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.
Рішення прийнято.

І тому пропоную переходити до першого питання, це проєкт Закону про позасудове вирішення споживчих спорів. Докладає Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Дякую, Сергію Олексійовичу.

Шановні колеги, нашій увазі пропонується урядовий законопроект 15100 від 26 березня 26-го року, тобто досить свіженький, про позасудове вирішення споживчих спорів. Цей документ логічне продовження масштабної реформи у сфері захисту прав споживачів. Три роки тому ми з вами заклали міцний фундамент у цій реформі, ухваливши рамковий законопроект 1634. Ви пам'ятаєте, ми плідно працювали, це такий

складний був законопроект, але, в принципі, слава богу, ми його подолали. Сьогодні ми робимо наступний крок і впроваджуємо інструмент, який забезпечить належну культуру відносин між покупцем та бізнесом.

Головна мета цього законопроекту: створити в Україні дієву національну систему позасудового вирішення спорів. Будемо ми це робити за найкращими європейським стандартами. Законопроект чітко буде регламентувати організацію та статус органів позасудового врегулювання спорів, порядок їхньої діяльності та взаємодії і багато ще чого. В країнах ЄС така система успішно працює. Це розгалужена мережа, яка пропонує покупцям, споживачам просту, швидку та недорогу можливість розв'язання конфліктів без потреби місяцями судитися. Тобто звертатися саме до судових органів.

Я би хотіла, якщо у нас є представники міністерства, щоб більш докладно розказали про законопроект, а потім буде вже від мене пропозиція. Якщо так підходить, колеги, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, у нас є заступник Циборт Олександр. Тоді дамо йому слово. Нехай він дасть нам бачення. І в тому числі, хотів би звернути увагу на те, щоб сьогодні великі мережі не створювали самі, як це у нас в Україні, дуже багато тьюнінгу, як обходити ці всі, скажемо, законодавчі і нормативні обмеження, і щоб великі мережі самі не створювали ці органи, які потім будуть розглядати в їх користь. Дякую.

Олександр, будь ласка.

ЦИБОРТ О.С. Вітаю вас, шановний пане головуючий, шановні народні депутати. На ваш розгляд пропонується перш за все євроінтеграційний Закон України, він називається позасудове вирішення споживчих спорів. Він є частиною виконання України зобов'язань в сфері європейської інтеграції, а саме імплементує Директиву 2013/11/ЄС та проходить по бенчмарку 28.1 в розділі «Захист прав споживачів та охорони здоров'я», 28-й.

Доповнюючи те, що сказала Ганна Василівна, хотілось би зазначити, що він дійсно створює систему ПВС, тобто органів позасудового вирішення спорів, також встановлює це призначення таких органів вирішення спорів визначає роль компетентних органів і забезпечує публічне звітування органів ПВС. Також сама система органів ПВС надасть можливість для бізнес-стейкхолдерів різні можливості. Для споживачів швидко і недорого вирішувати спор. Для бізнесу задовольнити скаргу споживача без втручання органів контролю, перевірок, штрафів та судового процесу, а державі розвантажити органи

контролю та суди від дрібних скарг, які можуть вирішуватись мирним шляхом. І також нас наблизить до кращих практик Європейського Союзу.

Просимо підтримати проєкт закону. І також додаю ще до вашого коментаря, що дійсно такі запобіжники ми враховували і доопрацьовували закон, щоб не було різних зловживань зі сторони саме ритейлерів і для того, щоб диверсифікувати ризики по створенню конкретних органів під конкретними ритейлерами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А яким чином ці запобіжники?

ЦИБОРТ О.С. Да, якщо є з нами з мого департаменту, можете далі дати, як саме виписано це в законі. Мені здається, це про те, що там різні форми правління і в структурі будуть різні представники, таким чином розприділяються ризики. Можливо... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чому я піднімаю це питання, ми прийняли Закон про анбандлінг, а по факту все воно теж саме. Ці ж великі компанії створюють окремі компанії і, в принципі, контролюють ринок. І тому хотілось би...

ЛІЧМАН Г.В. Сергій Олексійович, а дозвольте мені просто, щоб для самоосвіти дізнатися, про які саме зараз існуючі організації, які створені під великий ритейл йдеться? Я просто не знаю жодної, може, дійсно існують. Скажіть, будь ласка, вивчу питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це до мене?

ЛІЧМАН Г.В. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, в рамках цього закону планується, що буде створена позасудова система, так щоб цю систему не створювали великі ритейли, я про це кажу. Ми ж зараз якраз розглядаємо можливість позасудового... Це хто буде розглядати?

ЛІЧМАН Г.В. Якщо дозволите, у нас на зв'язку є пані Тетяна Гринчук, вона експерт з цього питання. Пані Тетяна, а скажіть нам, будь ласка, ви бачите такі ризики?

ГРИНЧУК Т. Доброго дня, шановні народні депутати. Ризики ми такі закладали, передбачали як їх навіть не мінімізувати, а як їх прибрати, щоб цих ризиків не було взагалі. Тому що ми розуміли, що спільнота, громадянське суспільство в сфері захисту

прав споживачів в період воєнного часу і взагалі їх недостатньо можливо буде таких і це можуть бути органи ПВС, можуть бути представники бізнес-асоціацій. Так, можуть. Але є певні критерії і певні принципи, які прямо визначені в директиві, а відтак вони знайшли наше відображення в цьому законопроекті.

По-перше, це відсутність конфлікту інтересів. Що це означає? Не може орган ПВС розглядати будь-яку скаргу, якщо стосується члена його асоціації, все. Тобто не може це бути застосовано.

Другий чинник, структурний, яким чином попереджається. Розглядає саму справу не орган ПВС. Орган ПВС як адміністрація. А розглядає фізична особа, яка відповідальна за розгляд скарги. Ця особа буде експертом, яка має досвід юридичної, судової практики або роботи в органах по захисту прав споживачів і вона несе персональну відповідальність за те, щоб не було конфлікту інтересів.

Третій чинник. На будь-якому етапі можуть зазначити, той хто з боку, наприклад, або споживача, або бізнесу, що є наявний конфлікт інтересів і зняти це з розгляду.

Четвертий етап – запобіжник. Орган призначається декларативним досить способом, через розміщення в переліку органів, на сайті компетентного органу, якими є Держпродспоживслужба, Нацбанк, НКЦПФР, НКЕК, НКРЕКП. І ці органи вони дивляться на те, що документи, які подає для, орган претендент на статус органу ПВС, щоб ці документи були певно наявні і кандидат відповідає за це перед законом, за те, щоби це було.

П'ятий чинник, яким завжди можна рішення такого органу оскаржити і подати до суду, тому що це не є остаточною інстанцією і завжди або споживач може піти в Держпродспоживслужбу, або до Нацбанку, або до інших цих інституцій, які захищають права у певній сфері, або піти до суду. Отак все коротко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ЛІЧМАН Г.В. Пані Тетяно, дуже дякую. Наскільки я розумію, цей законопроект створений саме для того, щоб людина, у якої є невелике питання, змогла знайти модератора, який в рамках закону дозволить швидко і не втрачаючи великі ресурси вирішити питання де людина може, скажімо так, мати якісь зауваження до постачальника товарів і послуг. Тобто це не питання великих підприємств, які хочуть нашкодити покупцеві. Це питання швидкості і комфорту для споживача. Правильно?

ГРИНЧУК Т. Можна я ще трошечки додам. Ми базувалися на практиці країн Європейського Союзу, звісно, як на прикладі Барселони Каталонія в Іспанії. І у них ми запитували якраз: які справи, хто звертається, хто правий, хто винуватий? І, як показує практика, приблизно половина скарг споживачів вони відмітаються. Тому що просто йде роз'яснення людям, що вони якимось чином не знають або не розуміють свої права, не праві, коротше, от кажучи, бізнес правий. Це перше.

ЛІЧМАН Г.В. Помиляються.

ГРИНЧУК Т. Да, помиляються. Просто не знають, люди прості, вони не повинні дуже це добре знати.

Друге. Дуже часто, здебільшого це не стосується великих якихось мереж сітьових, абсолютно. Тому що політика комплаєнсу, вона настільки вагома і серйозна для кожної мережі, яка себе поважає, і хоче продавати свій товар не тільки в своїй країні, а ще й по Європейському Союзу, то вони дуже цим беруть свою реноме.

І третій момент. Малий бізнес – це те, де більше всього, певно, є і скарг до малого бізнесу. Але, коли малий бізнес сам створює такі органи, повірте, по практиці Каталонії, вони самі на попередження звернення споживача, самі звертаються і кажуть: як тобі допомогти, як вас помирити? Головна мета – мирне врегулювання. Без всяких штрафів, щоб всіх задовольнити.

ЛІЧМАН Г.В. Пані Тетяна, вибачте, коротке ще запитання. Скажіть, будь ласка, наскільки я розумію, ви заклали саме ідею того, щоб споживачі, які купують товари онлайн також мали змогу користуватися цим інструментом, правильно?

ГРИНЧУК Т. Так. Європейський Союз взагалі з цією метою на попередження саме це і закладав. Тому що найбільша проблематика не вирішити проблему між продавцем і споживачем з однієї країни, а сама велика проблематика, коли споживач в одній країні, а торговець в іншій країні. І знайти через онлайн дуже доволі це є проблематично.

Тому всі ці органи ПВС вносяться в перелік Європейського Союзу, вони там і людина, яка має питання до бізнесу з іншої країни вона просто дивиться, який там є орган ПВС і до нього звертається, щоб їй допомогли захистити права. Тобто, ніколи не можна людину позбавити права з іншої країни звертатися і все решта. І наші всі органи ПВС будуть внесені до європейського цього такого дашборду, де всі це бачать і зможуть звертатися.

Ми особисто, коли готували цей законопроект пройшли весь цей дашборд на сайті Європейської комісії, передивилися всі країни, передивилися всі сфери і повноваження, і строки розгляду цих спорів. І ми постаралися збалансувати так наш законопроект, щоб він взяв найкраще і так, щоб воно працювало, і більш реалістичне до наших умов, найбільш реалістичне.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей.

ГРИНЧУК Т. Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто буде платити зарплату цій людині і як при 17 гривнях забезпечити її незалежність?

ГРИНЧУК Т. Розкажую. Ви дуже правильно все помітили, пане Сергію. Дивіться, ми саме про це і гадали, тому що, якщо ми говоримо, що це може бути якась юридична особа цим органом ПВС, де ж їй брати ці кошти. Розуміючи, що асоціації бізнесу, це вони знайдуть ці кошти, і асоціації споживачів, це проблематично тільки, якщо це може бути наукова установа і так далі. Я перед тим, як починати писати законопроект, я мала консультації з торгово-економічним університетом.

ЦИБОРТ. Тетяно, а я вибачаюсь, а можете в кінець, будь ласка, просто скажіть саме механіку, який запобіжник. Дякую.

ГРИНЧУК Т. Наукова установа готова бути, розглядати, і там немає зовсім ніякої заангажованості, з цього приводу, що вони будуть заангажовані.

Далі щодо заробітної плати, яку ви запитали. Пряма норма директиви, яку ми внесли в наш закон, що ця людина, орган ПВС має забезпечувати заробітну плану фізичній особі, що буде розглядати цей спір, щоб ця людина має мати фінансове забезпечення і не розраховувати на те, що якимось чином це буде оплачуватися з боку, або скаржника, або відповідаючого бізнесу. Це один момент.

ЛІЧМАН Г.В. Тобто зарплатня засновником забезпечується. Правильно?

ГРИНЧУК Т. Да. Тим більше, що по практиці Європейського Союзу, що такими органами розгляду справ от таких позасудових, здебільшого є самі органи влади, які

розглядають спори на місцях. Фактично орган контролю, з нього перебирається ця його контролююча функція, він знімає капелюх, що він контролер, і він цей орган розглядає у позасудовому випадку. Тобто фактично консультує і робить медіацію між двома сторонами, і так працює в Польщі, так працює у Латвії, так працює у тій же Іспанії. Органи самі це роблять, але все це у деяких країнах...

ЦИБОРТ. Дякую, Тетяно. А я ще додам, що це стосується перш за все дрібних всяких скарг, які там можна зняти на стадії досудового процесу і не йти в суд. Якщо там залишаються, наприклад, незадоволеною одна зі сторін, вони далі йдуть у суд або ж , якщо там, наприклад, там скарга більш суттєва, більш майнова. Тому там, де дрібні скарги, там і немає сильної фінансової зацікавленості сторін.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Добре. Дякую.

Я думаю, що уже висказалися, достатньо інформації, пропоную перейти до голосування. Є якісь у членів комітету пропозиції?

ЛІЧМАН Г.В. Є пропозиція підтримати законопроект за основу із застосуванням частини першої статті 116. Колеги, це хороший інструмент, він цивілізований, і він допоможе нашому споживачеві. Будь ласка, прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей.

Тоді за результатами обговорення пропоную ухвалити рішення проєкт Закону України про позасудове вирішення споживчих спорів (реєстраційний номер 15100) внести на розгляд Верховної Ради України, рекомендувати включити до порядку денного сесії Верховної Ради України і за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу та з урахуванням ...

ШЕСТОПАЛОВА В.П. Це окремо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А це окремо тоді, це нам треба окремо голосувати, це треба голосувати, да, окей. Добре. Тоді прошу голосувати.

Буймістер. Люда!

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак. Кицак. Дякую.

Колтунович. Колтунович. Зник.

Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко. Не приєдналася.

Тоді рішення прийнято.

Тоді друге голосування по цьому проєкту закону. Беручи до уваги висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України щодо усунення деяких неузгодженостей та урахування висловлених зауважень і пропозицій до законопроєкту, комітет ухвалив рішення звернутися до Голови Верховної Ради України з

пропозицією оголосити відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України під час розгляду даного законопроекту на пленарному засіданні про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту №15100, інших структурних частин зазначеного законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту. Прошу голосувати.

Буймістер з'явилася?

БУЙМІСТЕР Л.А. За. Да, я з вами, Сергій Олексійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кицак. Дякую.

Колтунович з'явився? Ні.

Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Рішення прийнято.

Переходимо до другого...

ЛІЧМАН Г.В. Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... питання порядку денного. Дякую, Ганно. Дякую, Міністерство економіки. Будемо мати надію, що цей проєкт закону буде підтриманий в залі.

Проєкт Закону про оцінку майна (реєстраційний номер 13435) (повторне перше читання). Будемо мати надію, що воно буде краще, і ми все ж таки приймемо в залі. У нас їх два. Перший – Мовчан. І другий у нас є, альтернативний, ми вже після цього розглянемо. Тоді, Олексій, тобі.

МОВЧАН О.В. Дякую дуже, Сергій Олексійович.

Шановні колеги, повторне перше читання законопроєкту про оцінку, він є частиною, він є вимогою умов по макрофіну Ukraine Facility. Що там ключове? Це вже така епопея, достатньо довга, з цим законопроєктом. Він передбачає запровадження міжнародних стандартів, ліквідацію фракційної оцінки і деяких інших, системних змін в сфері оцінки, для того щоб система оцінювання в Україні відповідала європейським і міжнародним стандартам для потенційної... Ну, перше – оцінки збитків, якісної оцінки збитків. Друге – відбудови, залучення капіталу міжнародного за міжнародними стандартами, тобто це важливо.

Законопроєкт, який вам пропонується, 13435-д – це, можна сказати, урізана редакція того законопроєкту, який пропонувався до цього. Ми взяли... він ще ніде, але... Окей, добре, добре, так, окей. Це критично? Дякую дуже.

Дискусія щодо базової редакції законопроєкту стосувалася того, що він поширювався на судову експертизу. Хоча я особисто вважаю, що це правильно, бо, в принципі, мають бути єдині правила застосування стандартів оцінки в різних галузях, да, як у звичайному звіті про оцінку звичайного оцінювача, коли ви купуєте квартиру або продаєте; так і судового експерта, якщо він використовує ті самі стандарти оцінки, то він, мабуть, повинен відповідати вимогам, які є до звичайних оцінювачів. Тобто це про

раціональність, справедливість, мабуть, тим паче, що судова експертиза – це серйозно. Але окей, ми її поки відклали, бо навколо цього було достатньо багато коментарів, у тому числі з трибуни окремі фракції якраз проти цього виступали.

Друге питання – це підвищення кваліфікації оцінювачів, це те, що не влаштувало оцінювачів. Ми в базовій редакції дали достатньо жорсткі вимоги для підвищення кваліфікації. Зараз оцінювач зможе самостійно обрати формат підвищення кваліфікації: це навчання, викладання, іспит або проходження рецензування. Також критиці піддавалося питання перевірки оцінювачів. Ми виключили планові виїзні перевірки і передбачили, що позапланові невиїзні перевірки в разі надходження інформації про можливі порушення законодавства чи стандартів оцінки. Тобто більш лібералізований підхід.

Базова кваліфікаційна підготовка оцінювачів може здійснюватися закладами освіти, які відповідають встановленим вимогам і мають партнерську угоду з Фондом держмайна або з саморегулювальною організацією, і заклади, створені фондом або саморегулювальною організацією, також професійні організації оцінювачів. Тобто також максимально децентралізували кваліфікаційну підготовку оцінювачів. І в базовій редакції пропонувалося, щоб це було виключно на рівні університетів.

Значить, далі, що стосується... Ще деякі важливі зміни ми внесли, врегулювали питання, яке критикувалося самими оцінювачами, яке стосувалося реєстрації звітів і рецензій. Тобто скасовується вимога по реєстрації цих звітів в єдиному реєстрі, можливо, це на цій історії насправді наполягав Фонд державного майна, ми розуміємо, що там є певне раціо, але цю історію, оскільки самого реєстру фактично не існує, то, мабуть, треба починати як це, не згори донизу, а знизу догори, впроваджувати таку реформу через пілотування, а потім вже інтеграцію цього в закон.

Значить, також врегулюються деякі питання фінансової оцінки і, власне, ми врахували велику кількість зауважень від ГНЕУ, Мін'юсту, Нацбанку, НКЦПФР і СБУ, і, власне, представників оціночної спільноти.

Значить, цей законопроект буде пропонуватися як комітетський і тому прошу підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Наскільки я розумію, що є зауваження від Фонду держмайна відносно реєстру, відносно інших позицій, домовилися, що між першим і другим читанням це ми врахуємо. Так?

МОВЧАН О.В. Дивіться, тут важливо, що ми врахували інші зауваження Фонду державного майна, а що стосується реєстру – це більш політична штука, з якою як би, я

думаю, нам треба буде дати фонду слово. Це, мабуть... хотілося б, щоби був Дмитро Андрійович, але якщо немає, то, мабуть, панове. Значить, да, ми ці історії врегулюємо. Я не можу обіцяти, що ми їх, що ми реєстри повернемо до другого читання, тому що це важливо для збалансування всього законопроект, бо проти цього сильно виступають самі оцінювачі. Тобто з ними треба працювати, треба пояснювати, яка користь, які ризики від цього. Тобто якщо ми знайдемо компроміс всі разом, тоді, звичайно, я тільки за. Але якщо компромісу не буде, то давайте не ламати списи об це, бо основна лінія цього законопроект – це реформування системи оцінювання через в тому числі впровадження міжнародних європейських стандартів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас на зв'язку замістик Дмитра Наталія, я бачу, да?

ПАНОВА Н.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, вам слово.

ПАНОВА Н.В. Доброго дня, колеги. Дякую за запрошення. Зауваження до діючого законопроект ми надали і Олексію, і надіслали в комітет. І, звісно, наша позиція коротенько щодо реєстру. Чому ми наполягаємо і будемо наполягати? Тому що ситуація, яку ми маємо на сьогоднішній день і ми розглядаємо на кваліфікаційних комісіях питання, коли оцінювачі стверджують, що вони цей звіт не робили і не підписували, і так далі. Наприклад, сьогодні у нас буде на комісії людина, яка виготовила 39 звітів по оцінці транспортних засобів. І коли сервісний центр звернувся до фонду зі скаргою, ця людина заявила, що я ці звіти не писала, не підписувала і підпис не мій. І будь-якого підтвердження, що ці звіти існували, у нас немає. Внаслідок чого в цих звітах була зроблена занижена оцінка транспортних засобів і бюджет недоотримав кошти. Це ми маємо таких результатів.

І щоб для колег було зрозуміло, щомісяця ми розглядаємо таких від 15 до 30 скарг. Тобто коли в нас є облік, ми готові спілкуватися на рахунок того, які відомості вносити в реєстр, чи всі відомості, чи просто їх ідентифікувати за якимось кодом, але облік звітів повинен бути. В діючому законодавстві передбачено журнальний паперовий облік звітів. Ми всі розуміємо, що на сьогоднішній день, що таке журнальний облік – це минуле століття. І підтвердити або спростувати факт з журналом на сьогоднішній день це вже є не зовсім коректно. Тому все ж таки ми будемо наполягати на збереженні Єдиної бази звітів, можливо, не у вигляді окремого реєстру, а в доповнення єдиної бази по нерухомому

підрозділом, там, по транспортним засобам і так далі, по категоріях. Але це все питання для робочої дискусії.

Щодо решти питань, так само є в нас там коротенькі зауваження. З Олексієм ми попередньо проговорили. До другого читання, я думаю, ми відпрацюємо уже більш чітко і конкретно. Тому в цілому погоджуємося з цим законопроектом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталію. Дякую. Тоді будемо працювати, будемо мати надію, що не поверне Верховна Рада.

А у нас висновки Кабміну є, всіх, скажімо так... Немає поки. Пані... *(Не чути)* Ну, окей, на наступний раз треба, щоб ми уже приходили з висновками, щоб потім не повертали з залу, щоб було у нас в залі 226 голосів, хотілось би.

Добре. Тоді пропозиція, якщо нема у членів комітету ніяких доповнень, то давайте тоді...

БУЙМІСТЕР Л.А. Короткий коментар, Сергій Олексійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давай, Люда.

БУЙМІСТЕР Л.А. Дякую.

Колеги, я, по-перше, буду теж просити підтримати цей законопроект, але до другого читання все ж таки, я думаю, що консультації з Мінюстом провести було би варто. Тому що я абсолютно підтримую позицію, що ті вимоги, які до державних оцінювачів чи судових експертів застосовуються, мають бути такими самими, як і до оцінки, щоб у нас не було потім в судових процесах два різних акти оцінки, як у нас дуже часто буває. Тому там є, що доопрацьовувати до другого читання, але добре, що ми всі ці гострі кути розуміємо. І будемо працювати над погодженням уже позицій всіх. Але по експертизі буде дуже важливо з Мін'юстом відпрацювати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Люда.

У нас є ще альтернативний, тому я хочу перед голосуванням дати слово Олександрю Ковальчуку. Будь ласка.

КОВАЛЬЧУК О.В. Дякую. Дякую, Сергій Олексійович.

Шановні колеги, присутні, да, дійсно, я от, на жаль, не встиг і не мав можливості, напевно, як і більшість з вас, ознайомитись з текстом законопроекту «д», навіть не знав,

що він є зареєстрований, не бачу його на сайті Верховної Ради, не бачу його тексту, ну, то єсть зараз коментувати пропозиції, які там є, складно, неможливо фактично. Тому що я не знаю що в ньому написано. Як автор...

МОВЧАН. Олександр, ви ж ... *(Не чути)* своїм законопроектом ви доповідаєте...

КОВАЛЬЧУК О.В. Як автор... Дозвольте закінчити, да? Дякую.

Як автор альтернативного що я хочу сказати? Над текстом законопроекту альтернативного працювала велика кількість експертів, представників бізнесу, міжнародних організацій і, власне, по моїй ініціативі це було зроблено. Зараз, Сергій Олексійович, я більше говорю не як там заступник комітету податкового, а більше як, напевно, заступник керівника фракції нашої, монобільшості, коаліції, тому що, ну, дивно було спостерігати за тим, що такі прекрасні, на перший погляд, норми виписані в основному законопроекті, були залом не сприйняті категорично, що навіть він не потрапив в порядок денний. І ми, я нагадаю, у вівторок минулого тижня втратили 60 хвилин самого цінного часу в парламенті, коли пішли по повній процедурі по першому тексту законопроекту.

Я звернувся до бізнес-спільноти з тим, щоби вони ознайомилися з текстом того законопроекту, дали свої висновки і, власне, пропозиції: а які би дійсно мали бути зміни в основному законопроекті. І так народився 13435-1. Це робота великої кількості експертів. І ми на сьогоднішній день проходимо таку оцінку з міжнародними інституціями, в тому числі мною був направлений лист на Прем'єр-міністра в п'ятницю минулого тижня для того, щоби була організована зустріч з представниками: Єврокомісії, Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Європейською Бізнес Асоціацією (ЕВА), Американською торгово-промисловою палатою, щоби всі могли дати оцінку тексту альтернативного законопроекту.

На наше глибоке переконання, він значно ширше, глибше і краще вирішує проблему, з якою обов'язково стикнеться, Сергій Олексійович, бізнес в першу чергу, якщо цей законопроект буде все ж таки прийнятий не в тій редакції, яка встановить певні правила. І правила ці в оцінці, на перший погляд це таке технічне рішення про оцінку, але я хочу зауважити, що цей законопроект дасть основу майбутнім проблемам, з якими стикнеться бізнес, і у вас, це наша позиція, моя, інших авторів, це захист інтересів бізнесу, щоби унеможливити те, що фактично може трапитися на ринку нерухомості, те, що буде стосуватися банківських кредитів, приватизації, справ в судах, яких, ми знаємо, сьогодні десятки тисяч штук є у нас в Україні.

І що зараз критично важливо, нам дасть можливість якісний законопроект зафіксувати збитки від російської агресії. І нам всім з вами доведеться працювати в перспективі. Надзвичайно важливо якісно попрацювати над текстом цього законопроекту. В мене була підготовлена така ціла, цілий такий спіч на цю тему, я не буду його сьогодні озвучувати, не бачу змісту, тому що на голосування не ставиться, наскільки я розумію...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться, ставиться.

КОВАЛЬЧУК О.В. ...текст альтернативного.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ставиться, безумовно. Ставиться.

КОВАЛЬЧУК О.В. Я просто, Сергій Олексійович, відверто, може, допоможіть мені зрозуміти, як ми говоримо про текст «тире д», якого немає в публічному просторі, він не обговорюється. Я не бачив його як автор альтернативного, мені офіційно він не надходив і на сайті Верховної Ради я теж його...

МОВЧАН О.В. Якщо можна, Олександр, дивіться, він і не мав вам надходити, бо це процедура така відповідно до Регламенту. Тобто це... Оскільки це повторне перше читання, то це буде результат роботи комітету, тобто це там не особисто якогось одного автора, а ви як альтернативний автор. Тобто результат роботи комітету, у комітеті є цей документ, комітет його опрацював відповідно до комітетських процедур, колеги ознайомилися, прочитали, дали свої коментарі, побажання, їх поклали на текст, і сьогодні ми його будемо реєструвати. Тобто це така процедура, яка не передбачає реєстрації обох, висвітлення на сайті. Висвітлення буде після того як ми проголосуємо за реєстрацію сьогодні і тоді можна буде читати всім. Дякую.

КОВАЛЬЧУК О.В. Да, безперечно. Але я був би вдячний, не хочу зараз, у нас тут не робоча група, з поваги до колег, ми не обговорюємо тут норми окремого законопроекту, але я все ж таки просив би проведення більш широкого обговорення альтернативного і відповідно «дешного» законопроекту в спільноті фахівців, у спільноті і представників бізнесу, міжнародних організацій з тим, щоби всі могли висловити свою позицію, щоби це була справжня робоча група, щоб нам з вами не довелося знову повертати цей законопроект на доопрацювання, все ж таки витратити більше часу на роботу в робочих групах, аніж знову стати свідком, як ми підемо по повній процедурі, а

велика ймовірність того є. Я як представник монобільшості можу сказати, що більшість народних депутатів прямо не сприйняли той текст, який був першим. Про другий нічого сказати не можу, давайте поговоримо.

ЛІЧМАН Г.В. Пане Олександр, а ви кажете, що не сприйняв. Ви якось досліджували, опитування проводили?

КОВАЛЬЧУК О.В. Ну, звичайно. Я спілкуюсь, Ганно, ти ж знаєш дуже добре, що я спілкуюсь з великою кількістю наших колег в залі в результаті своєї роботи в парламенті...

МОВЧАН О.В. Олександр, вибачте, а можна? Вибачте, давайте...

КОВАЛЬЧУК О.В. А можна, я закінчу, друзі? Дозвольте, будь ласка, закінчити, в мене ще дві репліки.

МОВЧАН О.В. Тоді давайте, може, в нас регламент буде якийсь? Просто дуже некрасиво...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дай закінчити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Олександр, коротко підвести...

КОВАЛЬЧУК О.В. Ні, ну, я не знаю, дуже некрасиво – це неготовий законопроект коли з'являється, да, але менше з тим. Да, наша експертна дискусія також пропонується, щоби проходила за присутності Фонду державного майна. Вчора ми поспілкувались з представниками Фонду державного майна по текстах законопроектів, побачили, де ми можемо працювати разом, де можемо покращувати норми, які запроваджуються. І саме головне, нам з вами потрібно почути і почитати експертні висновки профільних інституцій, які звертають нашу з вами увагу на те, які проблеми були в першому. Не знаю, які будуть у другій.

І, власне, я ще раз, завершуючи свою промову, скажу, що я закликаю до відкритого діалогу, до проведення відкритих робочих груп. Мета у нас у всіх, я впевнений, одна – покращити роботу експертних оцінювачів, Фонду державного майна, дати можливість нашому бізнесу не входити в проблемні історії, які потім завершуються в судах. І головне,

повторюю ще раз, це правильно фіксувати збитки від російської агресії, тому що це велике поле для роботи майбутніх поколінь, не побоююсь навіть так сказати. Це не наша буде навіть з вами проблема, це буде те, з чим доведеться працювати великій кількості людей багато-багато років після завершення військової агресії.

Дякую, Сергій Олексійович і колеги, за те що вислухали. Відкритий до дискусії, роботи. Буду приймати активну участь і в першому читанні, і в другому, якщо така можливість буде. Бажаю вам плідного дня сьогодні. Спасибі!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр. Безумовно, ми маємо... всі зацікавлені, щоб це був найбільш фаховий і виважений закон, і, безумовно, над цим будемо працювати. Якщо нема...

МОВЧАН О.В. Якщо можна, я.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

МОВЧАН О.В. Я просто хотів би, щоб ми, перше, поважали один одного і поважали роботу один одного. Я поважаю роботу Олександра, що він включився на підтримку окремої групи оцінювальної спільноти, ми працюємо з усіма. У нас робоча група минулого року засідала кілька місяців для напрацювання цього законопроекту. Зрозуміло, що є ті хто там залишився незадоволений, є ті хто залишився задоволений. У нас є відповідні листи підтримки від спільноти оцінювачів, деяких СРО. Деякі СРО проти, хтось проти міжнародних стандартів, хтось проти будь-якого законопроекту, так буває. І це в принципі можна сказати про будь-яку спільноту в Україні, за яку не візьмись, зараз або адвокатів реформує, або оцінювачів, або арбітражних керуючих. Будуть ті, у кого є своя точка зору. Важливо, щоб ми один одного поважали і там не знецінювали труд один одного або тих експертів які працювали.

Ми насправді опрацювали законопроект пана Олександра з колегами, тому що він раніше з'явився, ніж та редакція, яку ми сьогодні будемо затверджувати, зрозуміло. І в принципі я можу сказати, що це непогана точка зору на те, як реформувати ринок. Але є одна ключова проблема, за якої він не може бути підтриманий, це те, що він просто не відповідає міжнародним стандартам, бо дуже багато визначається із міжнародних стандартів, в національному законодавстві. Ми і зараз маємо це національне законодавство, яке стосується правил, стандартів оцінки. Тобто насправді реформа про це, щоб відійти від національного до міжнародного, яке зрозуміло всім іншим, а не навпаки.

Тому оце от ключова проблема, з якою ми не можемо погодитися, бо це, в принципі, навіть записано як тригер у програмі Світового банку по цьому законопроекті і у всіх інших документах, які передбачають його прийняття як міжнародне зобов'язання. Тобто напевно чи там можуть бути компроміси.

Щодо всього іншого, я думаю, що ми можемо працювати, об'єднати наші робочі групи, точки зору і продовжити говорити, бо все одно ключовим, базовим комітетом по цьому законопроекті є Комітет економічного розвитку, і дискусії будуть проходити тут.

Дякую.

ЛІЧМАН Г.В. Добре. Якщо дозволите, Сергій Олексійович, я буквально коротенько.

Олексій, я б все ж таки пропонувала, дякую за розлогий коментар, я б все ж таки пропонувала ті опції, які є в пана Олександра в документі, долучити до опрацювання, обговорити і можливо вивести як комітетські правки, якщо в колег буде на те воля, звісно.

МОВЧАН О.В. Шановні колеги, ми готові.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Процедури нема... Між першим і другим читанням, безумовно, це будемо...

ЛІЧМАН Г.В. Ні-ні, саме так, між першим і другим, саме так, я саме це мала на увазі.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Дякую. Мене чутно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Олександр Маріковський. Я хочу сказати, що викликає великі сумніви, що якщо не буде домовленості по цьому законопроекті, що він пройде зал, оскільки група депутатів від фракції влади і друга велика група депутатів від фракції влади вони просто розтягнуть цей законопроект. Тому сидати домовлятися, можна виступити модератором цієї дискусії і дійсно пройти, знайти консолідоване рішення. Але, звісно, на базі нашого економічного комітету оскільки це ми перший комітет. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Тоді я пропоную переходити...

БУЙМІСТЕР Л.А. Сергій Олексійович, є пропозиція. Да, з урахуванням того, що наші колеги сказали, і з урахуванням дійсно того, що нам потрібно пройти залу, у мене є пропозиція запропонувати підтримати комітетський законопроект до першого читання, до зали, і зараз вже комітетом проголосувати створення робочої групи для доопрацювання цього законопроекту до другого читання і туди запросити відразу, як наші колеги попросили зі «Слуги народу», всіх зацікавлених депутатів, які би на базі нашого комітету разом доопрацьовували цей законопроект. Я думаю, що це якраз те соломонове рішення, яке задовольнить і авторів альтернативного законопроекту і, дійсно, нам дасть можливість і рухатись вперед, і найкращий результат зараз погодити на комітеті. Так що якщо не буде застережень, то є така пропозиція поставити на голосування. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, Люда. Немає ні в кого більше? Немає. Окей. Тоді я пропоную, я так розумію, що у нас буде три голосування, почати з першого. За результатами обговорення пропоную ухвалити рішення внести на розгляд Верховної Ради України підготовлений народними депутатами України членами комітету на повторне перше читання проєкт Закону України про оцінку майна (реєстраційний номер 13435) та рекомендувати за результатами розгляду у повторному першому читанні прийняти за основу.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кицак. Кицак. За.

Колтунович. Не з'явився.

Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук. Немає, не з'явився.

Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко.

Не з'явилась, вона писала, немає. Рішення прийнято.

Тоді переходимо до другого голосування. За результатами обговорення пропоную ухвалити рішення внести на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні (реєстраційний номер 13435) та рекомендувати законопроект «тире 1»... та рекомендувати за результатами розгляду відхилити.

Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабуга.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович. Не з'явився.

Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко з'явилась?

Рішення прийнято.

Тоді ми за пропозицією Людмили пропонуємо створити після ...

_____ . *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще 116-а. Тоді давайте, мабуть, чотири голосування.

Тоді 116 статтю. Беручи до уваги вищезазначені застереження народних депутатів України, членів комітету щодо подальшого вдосконалення законопроекту (реєстраційний номер 13435), пропоную ухвалити рішення звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України під час розгляду законопроекту на пленарному засіданні про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту інших структурних частин законопроекту та/або

інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду у повторному першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Кицак Богдан.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Кицак – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ага. Колтунович. Немає.

Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко не з'явилась?

Рішення прийнято.

Тоді останнє четверте голосування це враховуючи пропозицію члена комітету Буймістер Людмили про створення робочої групи після прийняття у першому читанні... Да, під головуванням Мовчана Олексія, прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Я – за, просто не вмикався звук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Дякую.

Колтунович не з'явився.

Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Рішення прийнято.

Дякую, Олександр. Тоді будемо мати надію, що пройде в залі, буде створена, сформована робоча група і в робочій групі буде вже це враховано найкраще, що буде в тілі цього проєкту закону, який з'явиться зараз на сайті і можна буде познайомитися, дати помічникам, щоб вони проаналізували і далі ми спільно працювати.

КОВАЛЬЧУК О.В. Дякую, Сергій Олексійович, дякую, колеги. І прошу мене, Олександра Ковальчука і Ніну Петрівну Южаніну включити в робочу групу одразу, щоб ми вже могли там найближчим часом після голосування працювати. Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Домовилися.

КОВАЛЬЧУК О.В. Да, до побачення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До побачення.

Так, переходимо тепер до пункту 3-го, у нас тут теж була ...*(Не чути)* позитивна. Да?

Так, це проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо відновлення дії його окремих норм, особливості їх застосування під час дії правового режиму воєнного стану та удосконалення проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання (реєстраційний номер 14345 від 30.12.2025 року), суб'єкт законодавчої ініціативи – Кабінет Міністрів України. Доповідає Богдан Кицак.

Будь ласка, Богдан, тобі слово, є у нас тут присутній Петрук від міністерства, Віталій, теж після цього Віталій. І в нас є альтернативний, потім слово буде Буймістер.

Дякую.

Да, Богдан, тобі, будь ласка.

КИЦАК Б.В. Доброго дня, колеги! Як мене чути? Бо були проблеми зі зв'язком.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже гарно. Дуже гарно.

КИЦАК Б.В. Це чудово.

Колеги, пропонується до розгляду законопроект, на попередньому засіданні комітету ми його попередньо проговорювали і це було добре і правильно зроблено, що ми проговорили акценти, які нам необхідно врахувати.

Зараз по факту ми виходимо із компромісним рішенням, який дасть можливість заходити в стіни парламенту, голосувати перше читання із вказаними пропозиціями. І після того ми будемо засилати тіло законопроекту і плюс наше бачення, яке нам потрібно врахувати, до наших європейських партнерів і після отримання їхньої фіналізованої позиції ми будемо виходити вже на друге читання.

Чому важлива комунікація із європейцями? Тому що де-факто законопроект лежить у нашому макрофінансі, тобто він чітко прив'язаний, його імплементація до отримання фінансової прямої бюджетної підтримки, яка йде далі на різні соціальні видатки, тому над цим законопроектом нам потрібно попрацювати.

Які були пропозиції з боку пані Людмили? Вони стосуються системи запровадження і вирішення проблематики в цілому по ПСО, тому що держава по факту фінансує і дотує велику кількість програм. І для того, щоб ми законопроектом не створювали або не нівелювали, або хоча би на короткий період часу не робили паузу в реалізації цих важливих державних функцій, нам потрібно якраз знайти правильний механізм, яким чином буде функціонувати після того, як законопроект вступить в свою дію. Зрозуміло, що ми вступаємо на таку сферу по історії ПСО, там і Олексій Васильович, і Людмила Анатоліївна, всі будуть працювати над тим, щоб створити в цілому функціонуючу історію. Але тут ми робимо де-факто закладну для того, щоб не створювати в подальшому собі проблем.

Разом з тим наперед озвучую те, над чим ми будемо працювати до другого читання, тому що це важливо зокрема і для наших членів комітету, Дмитро Давидович, це і Асоціація міст України, що ми будемо над двома великими треками працювати.

Перше – це перехідні періоди щодо окремих положень, тому що дуже важливо, щоб ті вимоги, які будуть застосовуватись щодо контролю над державною допомогою і місцевими ресурсами, вони мали певний період пізнішого застосування, оскільки наша система на даний момент ще не готова реагувати і встановлювати жорсткі норми, які діють у Європейському Союзі.

І другий важливий трек – це створення системи виключень. Це стосується в першу чергу для органів місцевого самоврядування для того, щоб не паралізувати їхню систему

взаємодії і підтримки власних комунальних підприємств, які стосуються системи водопостачання, теплокомуненерго, системи всіх інших, які мають великий соціальний ефект для населення. Тому що ми розуміємо, що держава у нас зараз не настільки є і далеко не є багатою, щоб повністю закривати всі ті моменти або всі ті зобов'язання, які ми взяли на себе раніше. Тому зрозуміло, що контроль державної допомоги і місцевих ресурсів нам потрібно до цього дуже підходити виважено. Ми розуміємо, що європейські кошти і євроінтеграція – це дуже важливо. Але ми повинні чітко комунікувати і відстоювати власні державні інтереси і ставити пріоритет. Тому виходимо на таку історію. Я думаю, що вона є дуже робочою. Пропонується прийняти урядову версію законопроекту і врахувати пропозицію Людмили Буймістер для того, щоб зачитати їх з голосу і врахувати шляхом тієї постанови. Ми знаємо, що цим інструментом періодично користується Комітет Гетманцева з питань податкової і митної політики. Не хочеться ним зловживати. Але для того, щоб дати динаміку руху даному законопроекту, пропонується його сьогодні застосувати і втілити в реальність. Дякую, колеги.

БУЙМІСТЕР Л.А. Сергій Олексійович, а можна слово мені, бо я не буду доповідати по альтернативному, ми домовились. Тому я доповів зараз в рамках цього, а потім дамо слово Міністерству економіки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Добре, Людмила, давайте.

БУЙМІСТЕР Л.А. Якраз вчора провели дуже плідну нараду і до цього провели дуже плідні консультації якраз з минулого рішення комітету. І, колеги, я вам дуже дякую за те, що дали нам цей час на додаткові консультації. Тому що насправді ми розглядаємо дуже важливий законопроект – це основа і макрофіну і євроінтеграції нашої держави. І насправді, ця реформа потрібна нам в першу чергу для того, щоб ми розуміли, скільки і куди виділяється на сьогоднішній момент державних коштів. Водночас ми маємо дуже складні воєнні реалії і дуже дисбалансовані певні величезні, критичні індустрії, в яких у нас дійсно досі є незбалансовані інструменти крос-субсидування і покладання спеціальних соціальних обов'язків. Причому в нашому випадку вони покладаються не тільки на державні компанії, а і на приватний сектор як в енергетиці, ми всі знаємо, що у нас обмежені тарифи для населення на електроенергію, у нас зовсім невирішена проблема з *(нерозбірливо)* газу. І це такі глобальні теми насправді які ми з нашими європейськими колегами обговорюємо вже досить давно. Але я дуже рада, що зараз наш комітет включився з європейцями в цю дискусію. Я думаю, що ми її точно поживавимо і точно

направимо в правильне русло. Тому що ми бачимо її з двох сторін, в тому числі і зі сторони впливу на економіку, на українську промисловість і на наш подальший розвиток, і повоєнну відбудову.

Тому, колеги, я дуже дякую за плідні консультації і за конструктив. Насправді процедурно нам навіть не треба нічого з голосу приймати. Тому що вам всім були направлені правки, які я розіслала ще вчора після наших консультацій з антимонопольним, з Міністерством економіки. Це чотири пов'язані правки, які виключать з-під дії цього закону якраз ці механізми PSO або ПЗІ. Це теж питання, з яким ми будемо далі розбиратися.

Ми вже домовилися з колегами, я тут готова своїм досвідом ділитися, бо я з цими питаннями в енергетичному секторі працюю з 2019 року. Я впевнена, що наші колеги, хто займається там промисловістю, так само можуть свою експертизу надати, що стосується тих же самих залізничних перевезень, інших індустрій. І ми окремо просто виокремимо цю дискусію по PSO для того, щоб ми її дуже грамотно, з урахуванням всіх наших суверенних реалій, врегулювали наступним етапом. Тобто ми не відмовляємося від цього ні в якому разі. Ми говоримо про те, що просто це більш складна і глобальна робота, на яку нам потрібно більше часу. Тому на цьому етапі ми виключаємо з-під дії Закону про державну допомогу, механізми PSO, і окремо їх регулюємо, окремим законодавством.

Тому буду дуже вдячна за підтримку такого рішення, за підтримку цих правок, щоб ми їх відразу успішно проголосували в першому читанні. І нам буде набагато легше його випускати в зал, і голосувати в другому читанні в тому числі.

Дякую дуже, колеги. Завжди готова до конструктиву і до співпраці в такому ж руслі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Людмило.

У нас є два рішення. Перше – це врахувати між першим і другим читанням. Друге рішення – це воно не відповідає Регламенту, але практика у нас є, те, що сказав Богдан. Це з урахуванням якраз техніко-юридичних...

БУЙМІСТЕР Л.А. Воно не заборонено Регламентом, Сергій Олексійович, тому не можна сказати, що воно не відповідає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В Регламенті такого нема, але практика у нас є.
Олексій.

МОВЧАН О.В. Якщо можна, я просто дам коментар. Яка наша загальна ціль? Цей законопроект є дуже складним. Здавалось би, про що дискутувати, якщо ця процедура уже існувала. Але коли починаєш піднімати як би питання на-гора, то розумієш, що простих відповідей немає: і про PSO, і про діючі програми, і про Асоціацію міст, і ще, і ще багато всього. Але нам точно треба рухатися із цим, і якщо є компроміс, по якому ми можемо вийти в перше читання і далі повернутися до питань PSO в цьому законі або в законі іншому, який у нас зараз паралельно йде, рухається, поправки, які ми напрацьовували з Мінекономіки, і ми можемо користуватися обома якби (*Не чути*) для вирішення проблеми, ми будемо це робити, і ми їх у кінцевому результаті синхронізуємо. І питання PSO, і взагалі-то питання спроможності Антимонопольного комітету, і так далі. Але зараз прохання підтримати в можливій редакції урядовій, урядова неідеальна, ми це вже з європейцями навіть проговорювали, але як базу для того, щоб ми вже по-нормальному могли розкрити робочу групу, бо у нас реально багато експертів у цій темі в комітеті, і робоча група буде цікавою, і вона вже є такою, але треба рухатися, нехай невеличкими кроками. Тому можна, якщо ми підемо так, і це буде комфортно для всіх, з цими поправками проголосуємо в першому читанні, а далі вже будемо вирішувати, як правильно це збалансувати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Віталій, тобі слово, будь ласка.

ПЕТРУК В.В. Дякую, Сергій Олексійович.

Доброго дня. Я хочу сказати, що стосується правки, то позиція Мінекономіки полягає в тому, що зазначена правка щодо виключення з-під дії Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» послуг, що становлять загальний економічний інтерес, на нашу думку, не може бути підтримана, оскільки відповідно до законодавства та практики ЄС підтримка господарської діяльності, пов'язаної із наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, може бути державною допомогою та відповідно не може не підпадати під дію Закону «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

І якщо можна, я хотів би, щоб Володимир Журба, це наш фахівець, який безпосередньо задіяний, більш розтлумачив нашу позицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Володимир, будь ласка.

ЖУРБА В. Доброго дня, шановний Сергію Олексійовичу, шановні колеги, щодо цієї правки, то варто зазначити, що є відповідні норми в законодавстві Європейського Союзу. В Європейській комісії є практика щодо критеріїв Альтмарка, тобто це стала судова практика. І відповідно версія законопроекту урядового, вона наразі передбачає деякі спрощення щодо норм ПЗІ, це, зокрема, те, що такі послуги будуть визначатися органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Також підвищуються пороги незначної для ПЗІ, тобто розширюється до 750 тисяч євро, тому, на нашу думку, виключення ПЗІ з-під дії закону буде не відповідати європейській практиці, європейському законодавству та нами не підтримується. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

БУЙМІСТЕР Л.А. Можна коментар, Сергій Олексійович?

ГОЛОВУЮЧИЙ. А?

БУЙМІСТЕР Л.А. Можна коментар, Сергій Олексійович?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз Кисилевський, потім Маріковський, а потім ти.

БУЙМІСТЕР Л.А. Добре. Добре. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Да, да, Дмитро.

Просто вони раніше руку підняли.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Дякую, Сергій Олексійович. Шановні колеги, я в продовження тих слів, які Богдан Вікторович сказав, ми під час попередніх обговорень цього законопроекту, значить, є певний блок питань, які до другого читання мають бути врегульовані. Я хотів би як би це додатково підкреслити на комітеті.

По-перше, ми говорили про те, що є... Давайте почнемо з головного, в нас країна знаходиться у стані війни і обмежувати нашу здатність відновлювати постраждалі підприємства, надавати якусь підтримку підприємствам, які працюють під обстрілами, і так далі, обмежувати себе в праві це робити, посилаючись на те, що десь у благополучній Німеччині, чи Португалії, чи Італії, чи якійсь іншій європейській країні все добре, мені

здається, що це є самогубство. Відповідно до другого читання ми маємо передбачити такі норми в цьому законі, щоб ми себе не обмежували в такому праві. Можливо, передбачивши, що цей закон набуває чинності через 5 років після завершення воєнного стану або якісь інші формулювання для того, щоб ми самі свій бізнес не добили недостатньо досконалим регулюванням. Можливо, наші європейські партнери, вони не бували в Україні, вони не бачили, як балістичні ракети прилітають і так далі, мабуть, треба було б їх як би запросити в гості, щоб вони тут трошки біля нас пожили хоча б.

Другий момент – це існуючі програми, які є. У нас є й індустріальні парки, у нас є «5-7-9» і так далі, і ми маємо забезпечити, щоб ці програми продовжили працювати без якихось видимих змін для користувача цієї програми. У нас уже був прецедент, коли були іншим комітетом, скажімо так, без консультацій з нашим комітетом внесені зміни в регулювання «5-7-9». І в нас усі отримувачі кредитів по «5-7-9» були в момент переведені на ринкові ставки. Тобто держава фактично їх кинула, да, бо люди собі бізнес-плани якось робили і так далі. От якщо, нам потрібно переконатись, що будь-які зміни, які ми будемо вносити в регулювання державної допомоги, не спричинять будь-яких змін в тому, як користувачі існуючих програм користуються цими програмами, щоб воно для них пройшло непомітно. Держава щось десь поміняла, хорошо, але для підприємця, для виробника українського нічого має не змінитися. Це другий важливий момент, який стосується діючих державних програм.

І третій момент, він стосується органів місцевого самоврядування, це проблематика місцевих ресурсів. Теж досить така складна дискусія у нас була. Ми розуміємо, що громади мають значний, скажімо так, вплив на готовність депутатів голосувати чи не голосувати за ті чи інші законопроекти. І питання використання громадами своїх місцевих коштів, наприклад, для того, щоб дотувати водоканали чи якісь інші підприємства, тарифи, по яких їм заборонено змінювати, чи вони НКРЕ обмежені, чи законодавчо обмежені. Так от вони як би дивуються тому, що ці витрати будуть вважатися державною допомогою, за якою потрібно буде ходити в Антимонопольний комітет, питати дозволу як їм утримувати свої водоканали чи теплоенергії чи щось іще.

Відповідно оце третє важливе питання – місцеві ресурси. Дія цього регулювання на період воєнного стану – це перший момент, існуючі державні програми – другий момент, і місцеві ресурси – третій момент. Ми досить багато цим питанням приділили уваги, і ми розуміємо, що нам треба буде їх якось вирішувати до другого читання, щоб оці проблемні питання не ставали ще більш проблемними ніж вони є зараз, і можна, думаю, що цей законопроект підтримувати в першому читанні з розумінням того, що до другого

читання ці проблеми будуть врегульовані, так як ми це попередньо говорили в робочих групах і на обговореннях. Такий мій коментар. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитро. Особисто я підтверджую повністю твою позицію, що треба запрошувати тих, хто веде переговори з тієї сторони від європейців до України, бачити реалії і тоді їх враховувати. Тому що сидіти в Брюсселі і розповідати нам, що треба, це не завжди відповідає нашій реальності і це не допомагає нашій країні виживати бізнесу нашому. Олександр, будь ласка, тобі слово.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Шановні колеги, я бачу все одно всі визначились уже щодо підтримки цього законопроекту, він є євроінтеграційний, доопрацювати до другого читання ми зобов'язані просто, щоб захистити національний інтерес. Тому давайте я пропоную підтримувати 14345. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Тоді є пропозиція переходити до голосування.

БУЙМІСТЕР Л.А. А можна коментар, Сергій Олексійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Люда, вибач.

БУЙМІСТЕР Л.А. Я просто хотіла прокоментувати коротко позицію Міністерства економіки, тому що мені, по-перше, незрозуміло чому ця позиція не була озвучена вчора на нараді? По-друге, у підтвердження ваших і Дмитра слів, дуже дякую за таку позицію. Я вчора намагалася дізнатися взагалі чи обговорювалася на рівні підготовки цього законопроекту проблематика, як ми вирішимо проблему PSO і ПЗІ з Європейською комісією ґрунтовно? Тому що є паралельні треки роботи, по яких ведеться цей трек по PSO.

Ні від Антимонопольного комітету, ні від Міністерства економіки якоїсь чіткої відповіді на це питання ми вчора не почули. З чого я роблю висновок, що це робота проводиться паралельно іншими людьми або іншими департаментами, можливо, в тому ж самому міністерстві і вона не узгоджується між двома гілками одного міністерства.

Тому тут я вважаю, що вже наша функція, як парламенту і, як комітету з усією повагою до позиції міністерства, яке хоче все зробити дуже швидко, але і в інтересах того, щоб ми пройшли залу, тому що я можу підтримати, наприклад, особисто і дуже багато

колег, я знаю, будуть підтримувати виключно, якщо ми розділимо процес PSO і цей законопроект з урахуванням того, що якщо ми говоримо про відновлення того, що було раніше, то PSO раніше був виключений з-під дії цього закону, тому ми нічого насправді не змінюємо, ми, дійсно, повертаємо те, що було.

В такому разі я пропоную підтримати, якщо з правками, то цей законопроект, з усією повагою до позиції міністерства. Дякую.

КИЦАК. Колеги, давайте голосувати, потенціал втрачаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Людмило.

Я пропоную перейти до голосування і ставлю на розгляд таку пропозицію, таку редакцію, що за результатами обговорення пропоную ухвалити рішення: внести проєкт Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо відновлення дії його окремих норм, особливостей їх застосування під час дії правового режиму воєнного стану та удосконалення проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання (реєстраційний номер 14345) на розгляд Верховної Ради України та рекомендувати за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу з урахуванням пропозицій комітету та з техніко-юридичними правками.

Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

КИЦАК Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович не появився?

Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Таруга – за.

Рішення прийнято.

Далі. За результатами обговорення пропоную ухвалити рішення внести на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону...

БУЙМІСТЕР Л.А. Доручити подати поправки комітетські ще.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, да, тому що...

ШЕСТОПАЛОВА В.П. Тоді спочатку проголосуємо відхилити, а потім включимо зміни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, давайте ми відхилимо і потім 116-ту.

За результатами обговорення пропоную ухвалити рішення внести на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо особливостей застосування його положень під час дії правового режиму воєнного стану та удосконалення

моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання (реєстраційний номер 14345-1) та за результатами розгляду у першому читанні відхилити.

Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

А потім доручити підписати, подати поправки комітетські ще нам треба. Чи не треба?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні-ні, ми їх в 116 статтю ще проголосуємо.

БУЙМІСТЕР Л.А. Ні-ні-ні, ми до першого читання ті що правки внесли, нам треба їх буде ...*(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ми ж уже, ми ж не поставили, ми ж проголосували за врахування пропозицій комітету...

БУЙМІСТЕР Л.А. Все, окей, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Техніко-юридичними правками, Люда. Кисилевський. Дмитро!

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Кисилевський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

КИЦАК Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Лічман – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Рішення прийнято.

Ну і тепер давайте 116 статтю, тому що ми бачимо, що будуть деякі ще пропозиції.

Тому, беручи до уваги висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України щодо усунення деяких неузгодженостей та врахування висловлених зауважень і пропозицій до законопроекту, комітет ухвалив рішення звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, під час розгляду даного законопроекту на пленарному засіданні про необхідність внесення пропозицій і правок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту (14345) і інших структурних частин зазначеного законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Карабута.

КАРАБУТА С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

КИЦАК Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Рішення прийнято.

Тому дякую за те, що ми проголосували і маємо все-таки надію, що все ж таки буде це, скажімо так, була підтримка при голосування позиції Мінекономіки, тому що вчора провели нараду, а сьогодні, щось ми бачимо, зовсім інша позиція.

МОВЧАН О.В. Далі взагалі як би цього законопроекту не було, бо це останнє, що треба повертати при євроінтеграції цю державну допомогу. Тому ми їмо цей кактус і страждаємо, і шукаємо, як же його збалансувати. Тому ніхто точно, мабуть, немає ніхто

ображатися, бо просто така робота. Треба хоч в якомусь виді його прийняти, який буде плюс-мінус прийнятний. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. У нас іще «Різне» є. Ну, в «Різному» можемо... У нас немає. Я хочу просто проінформувати відносно того, що буде у нас засідання в Гданську Recovery Ukraine, і треба узгодити. Хто у нас від комітету їде, щоб ми якимось це колективно, скажемо так, організували?

МОВЧАН. Значить, Тарута, Мовчан, Буймістер, Кицак, Марчук. Кисилевський їде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський був, да, і Марчук.

ЛІЧМАН І більше ніхто.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми будемо розпорядження робити.

МАРІКОВСЬКИЙ. Відправте, будь ласка, процедуру щодо поїздки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Процедуру. Ну, як це буде розпорядження. Я думаю, що...

МОВЧАН. Дивіться, там треба подати вас, бо це ж урядова історія, треба щоб уряд

...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мінекономіки.

МОВЧАН. Ви їдете? Ви хочете їхати?

МАРІКОВСЬКИЙ. Так я не знаю про цю інформацію.

МОВЧАН. Я писав в чат.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В чаті була інформація. Вона була раніше в чаті інформація, Олексій її...

МАРІКОВСЬКИЙ. Вишліть, будь ласка, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

МАРІКОВСЬКИЙ. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Добре. Треба тоді остаточно уже узгодити склад і тоді щоб ми уже, мабуть, одним листом звернулися. Да?

_____. Вони самі надають лист. Тобто ми подаємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мінекономіки дасть. Окей.

_____. Ми просто подаємо перелік людей, яких треба запросити.

_____. Скажіть, а які точні дати? Точна дата буде засідання коли?

_____. 25-26. 25-26 червня.

_____. 25-26 червня. Чудово.

_____. Так а ми від комітету не будемо лист на Мінекономіки писати?

Чи вони просто нас типу будуть в урядову делегацію включати? Це як оформлюється?

_____. Вони мають...

_____. І чи ми будемо відрядження відповідно робити?

_____. Вони мають зробити запрошення. Дивіться, не знаю про лист від комітету, можемо це ще раз проговорити, пропрацювати.

_____. Просто, я думаю, їм легше так буде, якщо вони отримають лист від комітету, що просимо включити до складу делегації. Вони на підставі цього швиденько опрацювають, і ми подаємо відрядження уже на підставі їхньої резолюції.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Колеги, в мене є таке підозра, що, як і в минулі роки, це будуть вирішувати фракції політично. От щось так мені здається, як минулого разу, пам'ятаєте, що були у нас, так би мовити, дискусії в наших фракціях, кого треба, щоб відправляли, кого не треба. Тому я боюсь, що тут така особливість цього разу теж виникне.

_____ . Дмитро Давидович, як це буде позафракційним?

ЛІЧМАН Г.В. Колеги, запитання таке. Це за власний рахунок чи... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми можемо... *(Не чути)* Я вибачаюсь, Ганна, давайте ми закриємо комітет і продовжимо між собою. Добре? Це вже не стосується комітету, а це вже стосується, скажемо так, нашої координації. Дякую.